BOTKYRKA
FÖRSAMLINGSBLAD

NR 2 2021

I GRANSKOGENS VÄRLD
Har naturen har blivit svenskarnas nya religion?

PÅSKENS BERÄTTELSE I NATUREN
Bildreportage från mörker till ljus.

AKUT BRIST PÅ NYA KISTGRAVAR
Lilla Dalens begravningsplats byggs ut

ACT SVENSKA KYRKAN
UNDER *samma himmel*

PÅSKEN I BOTKYRKA

SKOGEN
som katedral

VI DRAR TILL SKOGS

Min väg till skolan kantades av skog, jag gick alltid ensam för vi bodde nära skolan, fem minuters promenad högst, men om vintrarna när mörkret kom tidigt sprang jag alltid hem. Det var något skrämmande med skogen, den kunde gömma både troll och djur som ville äta en sjuårig flicka. Rädslan för skogen försvann med åren och det kom ett bli ett ställe som jag tycker om att vara i, men med respekt. Jag går sällan utanför den upptrampade stigen, men tycker att det är gott nog. Jag har provat på orientering men det försöket slutade i en mindre sökinsats så jag håller mig till stigarna.

När jag började arbeta i Botkyrka församling träffade jag likasinnade, människor som också hade respekt för skogen, som inte kände dess väsen och som därför valde att inte komma den nära. Ofta kom de människorna från berg och vida slätter och kände sig vilse i den mörka skogen.

Människors relation till skogen har alltid fascinerat mig och särskilt intressant är det att så många känner en Gudsnärvaro i skogen. Som du nog förstår så delar jag inte den erfarenheten helt och hållet. Många människor beskriver att skogen ger lugn och sammanhang, att krama ett träd ger existentiell lindring.

Under pandemin, när stadens gator och torg blivit en plats för smittspridning och bör undvikas, har vi tagit oss till skogen i stället. Stormköket blev förra årets julklapp som ett tecken för friluftslivets crescendo. I det här numret har vi önskat att utforska människors fascination för skogen och vi har vi valt att tolka påskens budskap med bilder från skogen.

För att få en djupare förståelse av vår relation till skogen har vi intervjuat David Thurfjell som skrivit boken *Granskogsfolk*.

Påsken är den kristna traditionens stora drama och glädje. Det är ett skeende som rymmer allt som hör livet till – kärlek, förtvivlan, sorg och uppståndelse. Det är en högtid som märks i kyrkorummet och som firas med stora glädje på påskdagen. Det är tungt att vi inte heller i år kan fira såsom högtiden anbefaller, så som vi brukar. Botkyrka församling, liksom övriga samhället behöver ta sitt ansvar för att minska smittspridningen. Vi kommer att hålla kyrkorummen öppna och vi kommer att erbjuda gudstjänster flera gånger efter varandra, då bara åtta personer får samlas åt gången. Men även om det inte blir som vanligt och som vi vill så kommer Uppståndelsens ljus att strömma emot oss ändå. Jesus avslutade sitt livsverk på jorden för din skull, hans offer minns vi och hans uppståndelse firar vi. Om du är på promenad och kommer förbi en kyrka, välkommen in. Om du är på skogstur eller är hemma, minns att uppståndelsens ljus strålar emot dig oavsett.

Beatrice Lönnqvist, kyrkoherde

INNEHÅLL

4 | I GRANSKOGENS VÄRLD
Har naturen har blivit svenskarnas nya religion?

8 | PÅSKENS BERÄTTELSE I NATUREN
Bildreportage från mörker till ljus

14 | KOMPASSEN
Det här kanske du inte visste om denna användbara sak

15 | MUSIK ÄR GEMENSKAP
Folkmusikern Sara Parkman utmanar oss genom sin musik

16 | UNDER SAMMA HIMMEL
Nu går Act Svenska kyrkans fasteaktion mot sitt slut

18 | VIKTIGT ARBETE FORTSÄTTER
Samtal och gudstjänster på anstalten Asptuna

20 | AKUT BRIST PÅ NYA KISTGRAVAR
Lilla Dalens begravningsplats byggs ut

22 | INTERVJU
Vi möter Jesus

24 | PÅSKEN I BOTKYRKA
Passionsandakter, Emmausvandring och öppen kyrka

BOTKYRKA FÖRSAMLINGSBLAD #2. 2021
REDAKTÖR: Daniel Claesson, daniel.claesson@svenskakyrkan.se
REDAKTION I DETTA NUMMER: Ann-Christine Blixth, Arne Hyckenberg, Inga-Britt Rova, Beatrice Lönnqvist, Daniel Claesson, Andréas Lindström
FOTO FRAMSIDA: Arne Hyckenberg FOTO BAKSIDA: Svenska kyrkan Umeå
FORM: Andréas Lindström, september, andreas@september.se
ANSVARIG UTGIVARE: Beatrice Lönnqvist, beatrice.lonnqvist@svenskakyrkan.se
DISTRIBUTION: Postnord UPPLAGA: 33 900 ex TRYCK: Bold Printing Mitt AB

MILJÖMÄRKT
3041 0879
TRYCKSAK

Utges av Svenska kyrkan Botkyrka, Box 240, 147 01 Tumba, 08-530 222 00
Besöksadress: Grödingevägen 4, botkyrka.forsamling@svenskakyrkan.se,
www.svenskakyrkan.se/botkyrka

Svenska kyrkan
BOTKYRKA FÖRSAMLING

Foto: Arne Hyckenberg

»Människans andliga behov och längtan efter något större finns hos oss oavsett om vi besöker en kyrka eller inte.«

SIDAN 4-7

»Korset som symbol är djupt inpräglat i våra medvetande. Ibland kan vi se dess form i naturen.«

SIDAN 8-13

Foto: Arne Hyckenberg

MEDARBETARE I DETTA NUMMER

ANN-CHRISTINE BLIXTH
Kykogårdschef som längtar hon mer än vanligt efter påsken. Äggen kan hon hoppa över, men hoppet om att livet segrar över döden och att mörkret ska ge vika för ljuset är ett halmstrå att hålla sig fast vid ett år som detta.

DANIEL CLAESSON
Kommunikatör i Botkyrka församling. Är tacksam för den vinter vi fick, men gläds nu åt ljuset och vårvärmen. Räknar inte med något stort påskfirande i år, men hoppas kunna vara ute mycket i alla fall.

BEATRICE LÖNNQVIST
Kyrkoherde har denna vinter både provat på snöskor första gången och vinterbadat. Påsken kommer hon att fira utomhus med solen i ansiktet.

ARNE HYCKENBERG
Bor i Tullinge och har varit fotograf sedan 1980-talet. Kan man spegla påskens berättelse med naturbilder? Hur hade det sett ut om det hänt hos oss idag? Kanske bilderna i det här numret kan hjälpa oss inse hur nära oss påskens berättelse är.

INGA-BRITT ROVA
Inga-Britt är ledamot i kyrkoråd och kyrkofullmäktige. Korrekturläser församlingsbladet. Som f d förlagsredatör är hon road av att granska texter. Därför ser hon uppgiften som ett hedersuppdrag. Längtar efter att få umgås med nära och kära igen, längtar efter gudstjänster och traditionellt påskfirande.

EMELIE SIMMONS
Friansjournalist med bakgrund i Svenska kyrkan. I Roslagens granskogar vandrar hon ofta med familj och hund. I familjen är påskens mat central, liksom påskpyssel och gemenskap.

ANDRÉAS LINDSTRÖM
Arbetar med kommunikation. Gärna tillsammans med idéorganisationer. Till påsk äter han gärna ägg (dock inte godisvarianten). Ja, även andra dagar går ägg ner. Har i detta nummer tänkt och fixat med struktur och form.

Storstadsmänniskan inspireras av de svenska naturromantiska berättelserna om skogen och längtar ut. Religionshistorikern David Thurfjell ställer sig frågan om naturen har blivit svenskarnas nya religion.

I GRANSKOGENS VÄRLD

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arne Hyckenberg**

Det är plusgrader, blötsnö och dimman ligger tjock när David Thurfjell går på spången som leder genom våtmarkerna vid sjön Getareni Lida friluftsområde. Några kilometer bort ligger Södertörns högskola där han har en tjänst som professor i religionshistoria.

– Dimman är som bomull idag och det är så tyst här. Ljudet nästan absorberas, säger David på väg till platsen för fotograferingen. Samtidigt lyssnar han efter fåglarnas läten och klurar på vilken typ av sjöfågel han nyss hörde.

Han vill lära sig att känna igen olika träd efter doft men hans försämrade luktsinne ställer till det eftersom han hade covid19 i somras.

– Jag får öva upp mitt luktsinne igen, för det är verkligen något jag vill lära mig, säger han.

NÅGOT STÖRRE

David är religionshistorikern som de senaste tio åren forskat om de sekulariserade svenskarnas relation till existentiella frågor och tro. Det har resulterat i två böcker, *Det gudlösa folket - De postkristna svenskarna och religionen* och nu senast *Granskogsfolk - Hur naturen blev svenskarnas religion.*

– Efter flera forskningsprojekt om fundamentalistiskt muslimsk respektive romsk väckelserörelse ville jag titta närmare på min egen tradition, säger David.

Ett av Davids forskningsintressen är sekularisering-en i Sverige och svenskar som ett avkristnat folk.

– Flera av dem som jag intervjuat i Granskogsfolk beskriver sig som icke-religiösa och känner att naturen ger en kontakt med något utöver det vanliga, något djupare och större. Det tycker jag varit spännande att undersöka, säger David.

UTI SKOGEN

Boken *Granskogsfolk* handlar om de svenskar i storstäderna som upplever sig ha en särskild koppling till naturen. Titeln har David tagit från författaren och

poeten Harry Martinsons diktsamling *Tuvor.* Under arbetet har han intervjuat ett sjuttiotal besökare i strövområden kring Stockholm och Uppsala. I boken vävs intervjupersonernas svar samman med den svenska poesin om vår natur.

– Storstadsmänniskan söker sig bort från staden, ut i skogen och där kommer de i kontakt med förlorade dimensioner inom sig själva. Tittar de tillbaka på sin barndom var naturupplevelserna sorglösa situationer, fyllda med harmoni och positivt laddade. Det här var innan dataspelen och när sommarloven fortfarande var långa, säger David.

LÄNGTAR EFTER SAMMANHANG

David berättar att den urbana storstadsmänniskan inte längre är beroende av solens upp -och nedgång. Att banden till landskapet alltmer klipps av och att relationen till naturen endast blir nostalgisk, påhejad av reklamkampanjernas budskap om en skön, avslappnad, ekovänlig livsstil ute i naturen.

– Kanske ser vi nu en generation växa upp som inte längre får den relation till naturen som barn haft i alla tider. Dagens ungdomar är inte längre beroende av naturen för sin lek, det landskap de leker i finns i dataspelsvärldar som Minecraft. Den övergripande trenden är att fler fjärmar sig från naturen, säger David.

Vidare menar han att det vi letar och längtar efter är känslan av mening och sammanhang.

– Det ska vara på riktigt. Det ska vara i fysisk eller kulturell bemärkelse där jag blir trött, svettas, hjärtat slår och jag får kontakt med min kropp.

BEJAKAR DET PRIMITIVA LIVET

Personligen bejakar han det primitiva livet i skogen. Som barn, redan i lågstadieåldern, gick han och en kompis upp innan soluppgången, tog med sig en filt och sov de sista morgontimmarna i skogskojan de byggt eller på höskullen på bondgården.

– Jag åker fortfarande ut i skogen och sover. Ibland helt ensam eller med familjen och vänner. Jag tycker att det är lekfullt och mysigt att vara i skogen, säger David.

ÄVENTYRSLYSTNAD

David har alltid gillat äventyr. Han säger lite skämtsamt att han läst trilogin *Sagan om ringen* alldeles för många gånger.

– Jag har nog alltid haft en äventyrslystnad. Att få känna känslan av att vara på ett okänt territorium.

> »Det ska vara på riktigt. Det ska vara i fysisk eller kulturell bemärkelse där jag blir trött, svettas, hjärtat slår och jag får kontakt med min kropp.«

Jag vandrar och ger mig av mot det okända i den stora vida världen. För mig är skogen kopplad till äventyr där jag ohämmat kan gå in i fantasins värld.

Kanske var det just äventyrslystnaden som gjorde att David valde att göra en av sina första fältstudier i Iran, där han följde en islamistisk radikal grupp under fyra år.

– Det var som att vara ny i klassen. Jag var tvungen att lära mig persiska och det var otroligt socialt påfrestande, säger han.

FÖRHÖJD LIVSKÄNSLA

Utöver det har han rest mycket till Indien, Östasien och till länder som rankas som världens mest farliga att vistas i som västerlänning.

– Kanske var jag lite rädd på resorna, men det ger en förhöjd livskänsla. Man känner att man lever. När det är lite farligt så blir man lite rädd. Det kan vara lite obekvämt, man är kanske trött och längtar efter att bygga trygghet. Man vill vara mätt och varm, men man blir ju inte lycklig av det.

Han jämför det med att vara ute på läger i skogen. Regnet kanske öser ner, man är hungrig, men det finns ändå en existentiell lycka och mening.

– Sen slår du läger och får varm mat och torra kläder. Då är det svårt att kunna må bättre och det skapar en lyckokänsla. Ingen mår bra av bekvämlighet, säger David.

SKOGEN SOM KATEDRAL

I vissa kyrkor i Sverige står kyrkbänkarna tomma och det är lågt deltagande på gudstjänster. Trots det

»Flera beskriver skogen som sin kyrka eller katedral och menar att de känner en relation till något större när de är ute i skogen.«

gifter vi oss, döper våra barn och begravs fortfarande i kyrkan. David menar att även om kyrkan spelar en mindre roll än tidigare innebär det inte att svenskarna blivit mindre troende.

– Människans andliga behov och längtan efter något större finns hos oss oavsett om vi besöker en kyrka eller inte. Människor kommer alltid ha ett existentiellt behov. Sedan en tid tillbaka finns ett ökat intresse för naturen, skogen, mindfulness och till exempel skogsbad. Man ser det som existentiell upplevelse kopplat till kvalitet. Flera beskriver skogen som sin kyrka eller katedral och menar att de känner en relation till något större när de är ute i skogen. Vissa nämner det större som Gud, andra inte, säger David.

NATUREN VIKTIG FÖR FOLKHÄLSAN

Under pandemin har fler människor hittat ut i skogen. Lida friluftgård uppger att de har cirka 300 000 besökare varje år men att besökstantalet ökat tre gånger så mycket under det senaste året. Ofta är besöken vardagliga där man plockar svamp och bär, promenerar eller går med hunden. Trevliga och meningsfulla aktiviteter som förknippas med hälsa och motion.

– Fler har hittat ut i skogen och det är ju bra. Men fortfarande skiljer sig skogsbesöken beroende på om man är utlandsfödd eller inte. Orsaken till det kan till exempel vara att skogen kan vara en farlig plats i hemlandet eller att man inte förstår vad den svenska allemansrätten betyder för dig som medborgare, säger David.

MÄNSKLIG KÄRLEK

Det går ibland heta diskussioner i Svenska kyrkans församlingar om hur man som kyrka ska undvika att förlora allt fler medlemmar. Men David tycker inte att Svenska kyrkan behöver oroa sig speciellt mycket. Genom sin forskning har han sett hur Svenska kyrkan är den enda stora organisationen som faktiskt har ett livslångt förhållande till svenskarna.

– Att som kyrka stå för kvalitet, mänsklig kärlek och engagemang oavsett vart vinden blåser är kyrkans uppdrag tycker jag. Kyrkan finns i människors liv vid de viktigaste stunderna som dop, vigsel och begravning och kan vila i den rollen, säger han.

Vidare menar han att Svenska kyrkan som lutheran kyrka inte behöver ha en intensiv närvaro utan står på en stabil grund och vila i det.

– Man kan vara religiös på olika sätt och med vårt lutherska arv är vi goda samhällsmedborgare, bra föräldrar och vänner. Vi har också fått mycket av det kristna arvet genom kyrkomusiken som fortfarande har stor relevans i människors liv, oavsett om man är medlem eller inte.

RÅDJURSSPÅR

Det är dags att vandra tillbaka från fotoplatsen till bilen. David hoppar från spången ner på snön och tittar på ett rådjursspår. Han ska strax tillbaka till datorn för att undervisa sina studenter, allt idag via digitala plattformar på grund av coronapandemin. Han önskar han kunde ha undervisning utomhus i naturen men är tveksam till att hans studenter skulle uppskatta det.

– Hmm, sitta på en gräsmatta ute i naturen i högklackat tror jag inte alla skulle tycka om, säger han och skrattar.

OM DAVID THURFJELL

YRKE: Professor i religionsvetenskap vid Södertörns högskola.
BÖCKER: Det Gudlösa folket: de postkristna svenskarna och religionen (2015) och Granskogsfolk hur naturen blev svenskarnas religion (2020) utgivna av Norstedts.
JUST NU: Forskar om svenska muslimers sekularisering.

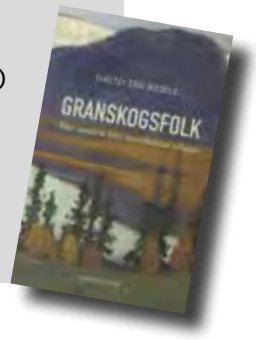

Påskens berättelse är central i kristen tro. Korset som symbol är djupt inpräglat i våra medvetande. Ibland kan vi se dess form i naturen.

PÅSKEN *i naturen*

Kan man spegla påskens berättelse med naturbilder? På ett sätt är det förstås omöjligt. Det som hände där och då kan inte upprepas. Samtidigt var det händelser som utspelades i den tidens vardag. Jesus och lärjungarna behövde en lokal för måltiden, bröd som någon bakat att äta osv. Hur hade det sett ut om det hänt hos oss idag? Kanske bilderna kan hjälpa oss inse hur nära oss påskens berättelse är.

TEXT OCH FOTO: **Arne Hyckenberg**

SKÄRTORSDAG

MÅLTIDEN.

”Medan de åt tog Jesus ett bröd, och efter att ha läst tackbönen bröt han det, gav åt sina lärjungar och sade: – Tag och ät, detta är min kropp.”
Matt: 26:26-28

Det var den sista måltiden tillsammans. Efter den skulle inget bli detsamma igen. Att dela en måltid med andra är något speciellt, och ett naturligt tillfälle för det förtroliga samtalet. I naturen äter vi ofta efter att ha tagit oss till en fin plats till fots eller på annat sätt. När vi är klar återupptas vandringen mot målet.

LÅNGFREDAGEN

GOLGATAVANDRINGEN.

”Då utlämnade han Jesus åt dem till att korsfästas. De tog honom alltså med sig. Han bar själv sitt kors ut till den plats som kallas Skallen, på hebreiska Golgata. ”
Joh: 19:16-18.

Det måste varit den svåraste av vandringar, den mot döden på korset. I vårt möte med naturen kan utmaningen ibland kännas helt oöverkomlig.

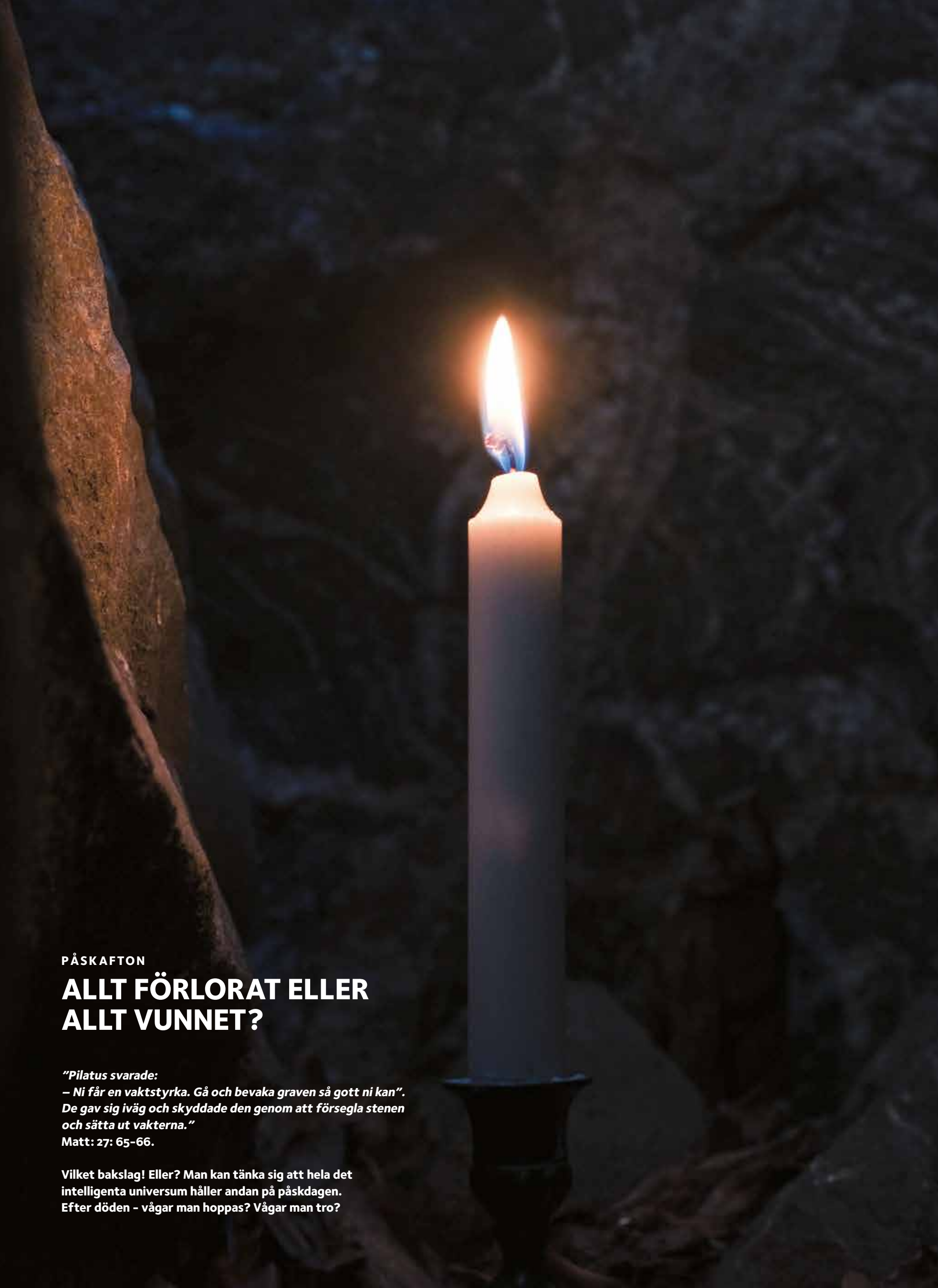

PÅSKAFTON

ALLT FÖRLORAT ELLER ALLT VUNNET?

”Pilatus svarade:
– Ni får en vaktstyrka. Gå och bevaka graven så gott ni kan”.
De gav sig iväg och skyddade den genom att försegla stenen och sätta ut vakterna.”
Matt: 27: 65-66.

Vilket bakslag! Eller? Man kan tänka sig att hela det intelligenta universum håller andan på påskdagen. Efter döden - vågar man hoppas? Vågar man tro?

PÅSKDAGEN

UPPSTÅNDELSEN.

" Varför söker ni den levande här bland de döda? Han är inte här, han har uppstått."
Luk: 24:6.

Varje vår slås vi av naturens under, när all växtlighet som vissnat och dött åter får liv.

Från att enbart använts av kinesiska magiker har kompassens resa varit lång och betydelsefull. Men det finns andra sätt att hitta rätt väderstreck.

Kompassen

TEXT: **Daniel Claesson** FOTO: **Unsplash**

OKÄND ÅLDER

Kompassens ursprungliga historia är inte säker, men det mesta tyder på att den uppfanns i Kina. Redan runt år 80 finns ett kompassliknande redskap omnämnt, men det var först under 1000-talet som det började användas till navigering.

BÖRJADE SOM ETT MAGITRICK

De första som använde sig av kompassliknande föremål var kinesiska trollkarlar. Ett magnetiskt föremål som placerats på något flytande i en skål med vatten roterade på ett onaturligt och ”magiskt” sätt som säkert imponerade stort på den tiden.

PEKAR INTE MOT NORDPOLEN

En kompassnål pekar mot norr, men inte exakt mot jordens fysiska nordpol. Istället är det planetens *magnetiska* nordpol som nålen pekar mot. Den magnetiska nordpolen ligger i dag ungefär 190 mil söder om jordens nordpol.

TILL EUROPA UNDER 1100-TALET

Under slutet av 1100-talet var kompassen ett navigeringsredskap i Europa. Detta i kombination med att kartor och sjökort blev allt bättre gjorde att människor började resa allt längre hemifrån och upptäcka mer av vår planetar.

PROBLEM MED METALLFARTYG

Under 1800-talet byggdes allt fler fartyg med järnskrov. Detta skulle dock visa sig vara ett problem, eftersom skrovet störde kompassnålen. Därför utvecklades sjökompassen, som med hjälp av magnetstavar kunde kompensera för störningarna.

I DIN MOBIL

Om du har en smartphone så har du antagligen tillgång till en kompass i den. En sådan kompass är digital, men fyller samma funktion. I kombination med telefonens GPS kan du, ofta med väldigt bra precision, se precis var i världen du befinner dig.

KYRKTORNET I VÄSTER

Om du varken har tillgång till en kompass eller en smartphone kan du ofta hitta rätt väderstreck genom att titta på en kyrka. I regel är kyrktornet nämligen placerat i väster (även om det finns undantag). Detta för att koret i kyrkan ska vara åt öster, där solen går upp.

MYRSTACKAR ELLER MOSSA

Ett annat sätt att hitta väderstreck är att leta efter myrstackar. Myror bygger nämligen sina myrstackar i söderläge, för att få så mycket ljus och värme från solen som möjligt. Mossa på träd eller stenar växer däremot helst i skuggig miljö, vilket är åt norr.

Musik är gemenskap

Folkmusikern Sara Parkman utmanar oss genom sin musik. Hon räds inte för det svåra livet och gillar när kylan biter tag i kinderna.

TEXT: **Emelie Simmons** FOTO: **Arkiv**

För folkmusikern Sara Parkman har pandemitiden varit annorlunda. Vanligtvis är hon ute på turné och mellanlandar tidvis hemma i Stockholm. Det här året har hon istället dragit sig tillbaka till sin ateljé för att skriva musik.

– Jag komponerar och lägger tid på konstnärligt skapande. Just nu skriver jag nya verk som handlar om det svåra och kärleken, säger Sara Parkman per telefon en dag när snön vräker ner och det är minusgrader.

– Jag saknar vintern och är glad att den är här. Det ska bita i kinderna och bildörren får gärna frysa. Det är så livet är, vi kan inte fly från det, fortsätter hon.

LIVESTREAM FRÅN LIDA

Förra året hade Sara Parkman en spelning i Lida friluftskyrka med Svenska kyrkan som arrangör. Konserten streamades ut och hade flera tusen tittare.

– Det är otroligt vackert i Lida kyrka med naturen som altartavla. Jag uppskattade valet av plats, säger Sara Parkman.

Uppväxten i norra Sverige har gett henne en naturlig relation till skogen. Som barn och ungdom var hon ute i skogen och plockade bär och svamp, lekte, vandrade, åkte skidor.

– Skogen är en naturlig del av mitt liv och har alltid varit. Men jag tror att det är viktigt att inte romantisera skogen, att vara i skogen kan trots allt vara väldigt jobbigt för vissa. Skogen är inte till för att vi människor ska konsumera den, att vi hela tiden ska förvänta oss att få något av den, säger hon.

»Skogen är en naturlig del av mitt liv och har alltid varit.«

KULTURPRIS

År 2020 fick hon DNs kulturpris för skivan *Vesper.*

– Jag arbetar med marginaliserad folkmusik och religion som genre som ofta inte blir uppmärksammad. Men skivan *Vesper* är ett helhetsverk, det är en berättelse och ett konstverk. I text och musik lyfter jag religion, andlighet och tro. Frågorna jag ställer är dagsaktuella, säger Sara Parkman.

LÄNGTAR EFTER ATT FÅ SPELA

Sara Parkman längtar ut på turné igen. För henne är musik gemenskap och något man gör tillsammans.

– Det hänger ihop med mitt arv som troende kristen, där solidariska handlingar och kämpande för rättvisa står i centrum, säger hon.

UNDER SAMMA

Nu går Act Svenska kyrkans fasteaktion mot sitt slut. Vi lever alla under samma himmel, men verkligheten ser olika ut. Tillsammans kan vi göra skillnad!

TEXT: **Act Svenska kyrkan** FOTO: **Jesper Wahlström**

Just nu befinner sig världen i en unik och skrämmande situation. Den kräver globala lösningar, men den kräver också att vi hjälper varandra. Under de månader som coronapandemin har pågått har Act Svenska kyrkans partner över hela världen rapporterat om att åtgärder så som stängda gränser och utegångsförbud gör att människor förlorar arbeten, mattransporter inte når fram till flyktingläger och att våld i hemmen ökar.

GOD HANDHYGIEN OMÖJLIG

De människor som drabbas hårdast av katastrofer är de som har minst möjlighet att skydda sig. Att hålla distans till varandra kräver utrymme. Utrymme som inte finns när åtta personer delar ett rum utan kök. Distansarbete är omöjligt när överlevnaden beror på tillfälliga dagarbeten eller på att sälja frukt och juice vid en vägkant.

Tillgång till vatten, tvål och handsprit för att hålla en god handhygien är omöjligt för människor som bor i fattiga områden eller i flyktingläger.

HÅLLBARA SAMHÄLLEN

De som är extra sårbara och utsatta måste få stöd. Årets fasteaktion ska bidra till att lindra konsekvenserna av coronapandemin. När samhällen slagits sönder både socialt och ekonomiskt fortsätter Act Svenska kyrkan tillsammans med partner att arbeta långsiktigt och rättighetsbaserat. De samhällen vi vill vara en del av att bygga upp, ska vara mer hållbara, demokratiska, inkluderande och bättre rustade än tidigare.

DU KAN GÖRA SKILLNAD

Fram till palmsöndagen den 28 mars pågår Act Svenska kyrkans fasteaktion. Vi lever alla under samma himmel, men verkligheten ser olika ut. Tillsammans kan vi göra skillnad. Din gåva räddar liv!

GÅVOR SOM FÖRÄNDRAR

Prisexempel:

- 100 kr. räcker till 17 kg näringsersättning till barn.
- 200 kr. räcker till en skoltermin för ett barn på flykt.
- 305 kr. räcker till en veckas lön för en mentormamma.
- 330 kr. räcker till att starta en självhjälpsgrupp.
- 500 kr. räcker till en latrin i ett flyktingläger.
- 920 kr. räcker till två lastbilar med vatten för handtvätt.
- 1 445 kr. kan stödja en hushållerska som förlorat sitt arbete under coronapandemin.

SWISHA TILL
900 1223

svenskakyrkan.se/act

Tillsammans kan vi göra skillnad.
Din gåva gör det möjligt.

act
Svenska kyrkan

Musik på Spotify blir till pengar för Act

Nu finns Tobias Helldins musik på de stora streamingtjänsterna. Alla intäkter från spelningarna skänks till Act Svenska kyrkan.

Tobias Helldin är musiker i Botkyrka församling. Till vardags arbetar han i norra distriktet. Under sina 20 år som kyrkomusiker har Tobias komponerat musik till mässor och konserter. Vid två tillfällen har hans musik blivit till CD-skivor till stöd för Act Svenska kyrkans arbete.

Nu finns båda skivorna tillgängliga på Spotify, Apple music och Youtube music. Du hittar dem där genom att söka på Tobias Helldin.

– Musiken rör sig i gränslandet mellan visa, jazz och folkmusik. En av skivorna innehåller psalmerna 207, 231 och 297. Det är mina tre absoluta favoritpsalmer, berättar Tobias.

MILJÖMUSIKAL

Tobias andra skiva heter *Låt isen vara kvar!* Skivans namn och titelspår kom till utifrån en miljömusikal som han gjorde tillsammans med en skola.

– Barns tankar och fantasi var min största inspirationskälla. Låt isen vara kvar är en protest mot våra klimatförändringar i samma anda som Greta Thunbergs ”Fridays for future”-rörelse, säger Tobias Helldin.

SKÄNKER ALLA INTÄKTER

Act är Svenska kyrkans organisation för internationellt arbete och hjälpinsatser vid katastrofer. Organisationen arbetar långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor och agerar snabbt vid katastrofer.

– Botkyrka församling har stått för kostnaden att publicera musiken och vi kommer att skänka alla intäkter från spelningarna till Act Svenska kyrkan, berättar Tobias.

Tobias Helldins musik går även att köpa som fysiska CD-skivor. De kan beställas genom att skicka e-post till *tobias.helldin@svenskakyrkan.se*.
En CD kostar 100 kr och 2 st kostar 150 kr. Även de pengarna går oavkortat till Act Svenska kyrkan.

I över 26 år har Botkyrka församling erbjudit interner på anstalten Asptuna tider för enskilda samtal och firat gudstjänst inne på anstalten. Asptuna har ca 90 interner och behovet av någon att prata med är stort.

VIKTIGT ARBETE FORTSÄTTER

TEXT: **Daniel Claesson** FOTO: **Arne Hyckenberg**

Thomas Nilsson är diakon i Botkyrka församling. Sedan fyra år besöker han Asptunaanstalten varje vecka för att träffa internerna. Som diakon har han tystnadsplikt och utför ett viktigt diakonalt arbete inne på anstalten.

När covid-19-pandemin drog in över Sverige ställdes verksamhet, permissioner och anhörigbesök in, men kyrkans personal har fått fortsätta arbetet på anstalten. Thomas är glad att Kriminalvården förstår behovet av samtal och andlig vård på anstalterna.

– Jag har samtal med flera interner varje vecka. Dessutom passar jag alltid på att besöka anstaltens skola, verkstad och olika avdelningar, så jag hälsar på och pratar med 20 till 30 personer varje gång.

INGA BESÖK FRÅN ANHÖRIGA

Besök från anhöriga är väldigt viktiga för internerna. Under fem månader förra året stoppade anstalten alla anhörigbesök. Efter sommaren började vissa besök tillåtas, men bara på avstånd, bakom skärm och inte lika många och långa besök som vanligt.

Thomas berättar att det är väldigt påfrestande för internerna att inte få träffa sina familjer. Han märker en stor frustration bland internerna och därför blir hans samtal med dem väldigt viktiga.

– De får tillfälle att säga det de behöver få säga och släppa ut frustration över hela situationen. Flera har sagt att samtalen är deras andningshål i veckan, säger Thomas.

PERMISSIONERNA OCKSÅ BETYDELSEFULLA

Att alla permissioner ställts in har också starkt påverkat internerna. För många av dem är permissionen ett sätt att knyta an till verkligheten utanför murarna innan själva frigivningen. Det är också ett tillfälle att få träffa familj och vänner.

Thomas är glad att internerna nu kan få vissa besök av anhöriga igen, även om det inte blir alls lika många besök som vanligt. Och även andra organisationer, som brukar besöka anstalten, har stoppats från att komma dit.

– Vanligtvis brukar andra hjälporganisationer och arbetsförmedlingen finnas på anstalten, men i dagsläget har den verksamheten pausats. Vi från kyrkan är verkligen enda undantaget, berättar Thomas.

FIRAR GUDSTJÄNSTER INNE PÅ ASPTUNA

Förutom att erbjuda enskilda samtal firar Botkyrka församling gudstjänst eller mässa inne på Asptunaanstalten ungefär en gång i månaden. Efter ett kortare uppehåll i somras kom gudstjänstfirandet igång igen under hösten och Thomas berättar att församlingen planerar att fira gudstjänster där även nu under våren.

– Kyrkan blir den som kommer utifrån, som kommer med hopp, befrielse och en stund av mening på riktigt. Vi kan ge en mening till livet och kraft att kämpa vidare till nästa gång vi kommer, säger Thomas Nilsson.

VERKSAMHET INOM NAV

Svenska kyrkan tillhör *Sveriges kristna råd*. Organisationen har ett uppdrag av Kriminalvården att utveckla och samordna den andliga vården vid samtliga anstalter och häkten i landet. Medverkande församlingar är förordnade till Nämnden för andlig vård, NAV.

Det finns drygt 180 präster, pastorer och diakoner från olika kyrkotraditioner som arbetar vid häkten och anstalter i Sverige. Den främsta uppgiften för dem är den enskilda själavården och att anordna gudstjänster. Det finns också ett drygt tiotal imamer.

Hädanefter i Botkyrka
Beatrice Lönnqvist, Botkyrka församlings kyrkoherde, vill att alla ska kunna ta del av hennes vardag och se hur det är att vara kyrkoherde. På instagram-kontot *@hadanefteribotkyrka*, delar hon bilder och tankar från livet i Botkyrka.

Följ Beatrice Lönnqvist på instagram: @hadanefteribotkyrka

Digital bönegrupp
Vill du läsa och dela böner i ett digitalt och förtroligt bönerum? Välkommen till Botkyrka församlings bönegrupp.Gruppen finns till för alla som vill dela böner och böneämnen med andra. Den administreras av personal i Botkyrka församling. Du är varmt välkommen att gå med för att dela med dig av böneämnen och läsa andras böner och tankar.

Facebookgruppen heter "Bönegrupp i Botkyrka församling."

Lilla Dalens begravningsplats byggs ut

Någon gång under livet funderar nog alla på hur man vill begravas. De flesta i Sverige väljer kremation, medan andra vill ha kistbegravning. För oss som huvudman för begravningsverksamheten i Botkyrka är det en självklarhet att kunna erbjuda de alternativ som våra invånare önskar. Den akuta bristen på nya kistgravar gör att vi nu planerar för att bygga ut Lilla Dalens begravningsplats.

Lilla Dalens begravningsplats invigdes i slutet av 1980-talet och har byggts ut etappvis sedan dess. Det aktuella området, Hagen, är nästa etapp och utgör en direkt förlängning av den befintliga begravningsplatsen. I utbyggnaden planeras även för särskilda muslimska gravkvarter, vilket är angeläget då Botkyrkas muslimer idag hänvisas till Sankt Botvids begravningsplats i Huddinge.

GRAVOMRÅDEN

Traditionella kistgravar kommer placeras i dalens mitt och får samma karaktär som de motsvarande kvarteren på Lilla Dalen. Särskilda gravplatser för muslimer placeras utmed den södra skogskanten med orientering mot Mecka. Träd och växtlighet ramar in och gör området skyddat. Plats för samling och meditation ordnas.

Urngravar placeras längs den norra delen av Hagen i klippta gräsmattor och i ängsmark.

I gränsområdet mellan Hagen och det befintliga gravområdet kommer en barn- och fosterminneslund anläggas.

Detta är ett enklare alternativ för de som inte önskar en traditionell gravplats. Lunden formas till en blomsterrik glänta med två platser för meditation, smyckning och ljuständning.

CEREMONIPLATS

På en vacker plats i norra skogskanten kommer en ny ceremoniplats anordnas för utomhusceremonier. Till vardags är platsen en lugn meditationsplats med bänkar och sitthällar. Vid ceremonier kan fler bänkar sättas ut.

LÅGSKOGSDUNGAR FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD

För att behålla karaktären av hagmark kommer dungar med små och halvstora träd planteras utspritt över området. I dungarna placeras stenrösen, större stenbumlingar och ved för att gynna den biologiska mångfalden. Vid utvalda dungar kommer det finnas bänkar och enkla lekinslag för barn.

KAMP OM TIDEN

Det är knappt om tid, i det längsta hoppades vi på att detaljplanen för utvidgningen av Botkyrka kyrkogård skulle bli klar tidigare, men nu kan vi inte vänta längre.

Just nu pågår förberedande markundersökningar i Hagen. Enligt plan kommer ansökan om bygglov skickas in till kommunen i början av sommaren. De nya kistgravplatser som återstår på Lilla Dalen beräknas räcka till hösten 2022. Vår förhoppning är att kommunens handläggning inte drar ut på tiden.

Hela utbyggnadsförslaget finns på vår hemsida svenskakyrkan.se/botkyrka.

Ann-Christine Blixth, kyrkogårdschef

Foto: Arne Hyckenberg

Lilla Dalen är en religionsneutral begravningsplats som inte innehåller några religiösa symboler. Lilla Dalen invigdes år 1989 och består av ett vidsträckt naturområde med plats för ca 2 270 gravplatser.

» Tillit. Förtröstan. Så känner jag. På det sättet känner jag mig mer troende än förut. Jag litar på att jag inte kan fixa allting, men jag gör det som jag kan, och sedan får jag lägga resten hos en annan instans. Det är väl Gud, isåfall.«

■ **Popartisten Jakob Hellman om hans upplevelse av kyrkan, Nöjesguiden 12/2020**

■ **Nyhetsbrev**

Vill du ha information om aktuell verksamhet i Botkyrka församling? Fyll i formuläret på www.svenskakyrkan.se/botkyrka/nyhetsbrev för att börja prenumerera på vårt nyhetsbrev, helt kostnadsfritt. Du får ett brev ungefär en gång i månaden om de kyrkor du väljer.

Tips: Ladda ner appen Kyrkguiden i din telefon för information om andakter/gudstjänster/mässor.

Lyckat samarbete

Under förra året fick många människor i riskgrupperna hjälp med inköp av bland annat mat och mediciner genom ett samarbete mellan Botkyrka församling, Botkyrka kommun och Hela Människan.

Efter att Myndigheten för beredskap (MSB) uppmanat kommunen att ta hjälp av civilsamhället kom ett samarbete till stånd. Tack vare bidrag från Radiohjälpen kunde hjälpverksamheten ”Mathjälpen” ta form.

– Under våren och sommaren samarbetade Hela Människan och Botkyrka församling, med distributionen av mat och receptfria mediciner. Tillsammans har vi och andra kyrkor också haft kontakt med seniorer per telefon, ordnat trygghetsvandringar och fortsatt med integrationsarbetet. Utöver det har kyrkorna haft öppet och tagit emot samtal för den som behövt det, säger Carl-Johan Rapp Freed, Hela Manniskan,

ETT LÄRANDE

Johan Nicander är samordnare för anhörigstöd på Botkyrka kommun. Tillsammans med Hela Människan planerade de och fördelade resurserna på rätt ställe.

Kommunen ansvarade för att ta emot samtal från medborgarna och slussa de som skulle få hjälp vidare till kyrkan och Hela Människan. Men även att se till att informationen nådde ut till kommuninvånarna.

– Det var ett lyckat samarbete som hjälpte många i nöd. Det var också ett lärande förlopp och det fanns en otroligt generös entusiasm bland alla parter. Vi stod inför utmaningen att nå ut till behövande som kanske inte kunde svenska, eller som inte läste tidningen. Men de flesta i kommunen hörde ändå talas om ”Mathjälpen” och de som behövde den använde sig av den. Sen var det många som löste det på annat sätt, till exempel med hjälp av vänner eller släkt, säger Johan Nicander.

Foto: Hela Manniskan

Under förra året fick många människor i riskgrupperna hjälp med inköp av bland annat mat och mediciner.

Foto: Elias Tony

Ungdomskväll hösten 2020 (bilden tagen då rekomendationerna var max 50 personer).

Social distansering, hopp och tro.

En av ungdomarna i Ljusets kyrka formulerar sig om kyrkans roll i denna pandemitid. Om betydelsen av sammanhang där vi kan mötas i en gemenskap.

Bilden ovan visar hur religion kan ha inflytande under svåra perioder i vårt liv, speciellt när det gäller det som nämnts i media som, “andra vågen av pandemin”. Kyrkor är tvungna att hålla stränga rutiner för att hålla deras verksamhet igång, att följa de rekommendationer som ges av Folkhälsomyndigheten, att hålla ett avstånd mellan sina nära och kära under dessa tider.

Att få möjligheten att kunna be och bygga upp hopp för sina familjemedlemmar, att de inte blir påverkade av coronas effekter och klarar sig. Eller att kunna få sörja med en grupp av individer som delar samma smärta, få den gemenskapen och tillgivenhet du behöver under en svår period i vår generation.

Att delta i ett religiöst samfund är både psykiskt och fysiskt viktigt, dels för att dessa verksamheter har fått ett större ansvar under pandemin. Kyrkor skapar aktiviteter till deras bekännare så att de följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer, men också för att bygga upp individens självförtroende och att kunna få individen att må bättre. Men att kunna förstås, träna och se till att kroppen mår bra och att du riskerar inga hälsoproblem under perioden.

Känslor vi försöker förmedla med bilden, är hur essentiell solidaritet är för oss människor, något vi brukar att nytta åt vanligtvis men något vi allt behöver ha just nu. Men det visar något helt annat, religionens påverkan av individens ställning i samhället under pandemin.

65 år

Tjänsten jourhavande präst som i år ”fyller” 65 är en samhällsviktig funktion som inte minst under det senaste årets pandemisituation ökat allt mer i betydelse.

Antalet telefonsamtal via nödnumret 112 har mer än fördubblats sedan 2008, då tjänsten började organiseras nationellt. Den digitala chatttjänsten får också en allt större efterfrågan.

Under 2020 besvarades 101 767 telefonsamtal, vilket innebär 279 samtal per dygn, plus 57 kontakter per kväll via chattfunktionen.

Läs mer: *www.svenskakyrkan.se/jourhavandeprast*

Foto: Magnus Aronsson

Fler sätt att engagera sig

19 september är det val i Svenska kyrkan. Var med och påverka Svenska kyrkans framtid. Ställ upp som kandidat.

Kyrkovalet är viktigt eftersom Svenska kyrkan är en demokratisk folkkyrka. De grupper som ställer upp i kyrkovalet kallas för nomineringsgrupper. De motsvarar ungefär partier i de allmänna valen. Ett sätt att vara med och påverka Svenska kyrkans framtid är att ställa upp som kandidat. Du kan kontakta en befintlig nomineringsgrupp att kandidera för eller bilda en ny nomineringsgrupp. Läs mer om vad som krävs på *svenskakyrkan.se/kyrkoval.*

Kyrkoval
19 SEP 2021

INTERVJU.

HAN ÄR EN AV HUVUDPERSONERNA INOM KRISTENDOMEN OCH LIKA AKTUELL I DAG SOM FÖR 2000 ÅR SEDAN. HUR SKULLE EN INTERVJU MED GUDS SON SE UT IDAG, SÅ HÄR KANSKE?

TEXT: **Daniel Claesson** FOTO: **Unsplash**

Vi börjar med en enkel fråga. Vad heter du?
– Mitt namn är Jesus, men jag har många andra namn också. Jag brukar bland annat kallas Guds son, Frälsaren, Människosonen, Immanuel, Jag Är eller Kristus.

Hur gammal är du?
– Man hade ju kunnat tro att jag föddes år noll, eftersom vår tideräkning utgår ifrån min födelse. Men jag föddes nog ett par år tidigare än så. Jag är alltså drygt 2021 år gammal, men om man räknar mina år på jorden så blev jag nog ungefär 30–35 år gammal.

Var är du född?
– Jag föddes under enkla förhållande i ett stall i Betlehem. Min föräldrar var där för att skattskriva sig. Jag är uppvuxen i Nasaret, som ligger ungefär 16 mil därifrån. Enligt Google maps tar det ungefär 34 timmar att vandra den sträckan.

Var bor du nu?
– Jag har flera boenden. Dels bor jag med min far i himlen, men jag bor samtidigt i varje människas hjärta.

Vad har du för yrke?
– Min pappa här på jorden, Josef, var snickare och jag har också jobbat som det. Men på senare år har jag fokuserat på att predika, göra underverk, frälsa världen och rädda människorna från synden.

Favoritmat?
– Jag äter det mesta, men gärna traditionell mat från när jag växte upp. Fem bröd och två fiskar är en klassiker som det berättas mer om i bibeln.

Vilka personer brukar du umgås med?
– Just nu ska vi ju inte umgås fysiskt, därför är jag tacksam över att jag får prata med alla människor som ber till mig – och det är många!

Judas, en av dina lärjungar, förrådde ju dig för 30 silverpenningar. Varför gjorde han det?
– Judas Iskariot blev en del av Guds plan. Jag kunde bara ana och hoppas att det skulle bli som jag ville – trots att jag redan visste. Korset som jag dog på blev allas möjlighet, överallt och i alla tider, att kunna tro på att Gud finns med oss alla genom livet så att vi vågar visa kärlek till oss själva och till varandra.

Så vad händer under påsken?
– Det som ingen trodde skulle hända blev verkligt. Efter tre dagar förstod mina vänner att jag hade uppstått och inte längre var död. Och så har det förblivit. Det är därför många som tror på mig firar påsk, för att livet till sist blev den möjlighet som leder oss till Guds rike.

Hur tycker du att vi ska fira påsken i år?
– Ett ovanligt år som detta måste påskfirandet kanske vara lite annorlunda, men jag vill verkligen uppmana dig att hitta sätt att fira denna högtid. Ät god mat, prata med dina nära och kära, besök en öppen kyrka för att tända ett ljus, ta en promenad i vår vackra natur. Det finns många sätt att fira att livet och kärleken vann!

Till sist, har du någon hälsning till Botkyrkaborna?
– Jag säger som jag sa i Matteusevangeliet 11:28-30: ”Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett milt och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt.”

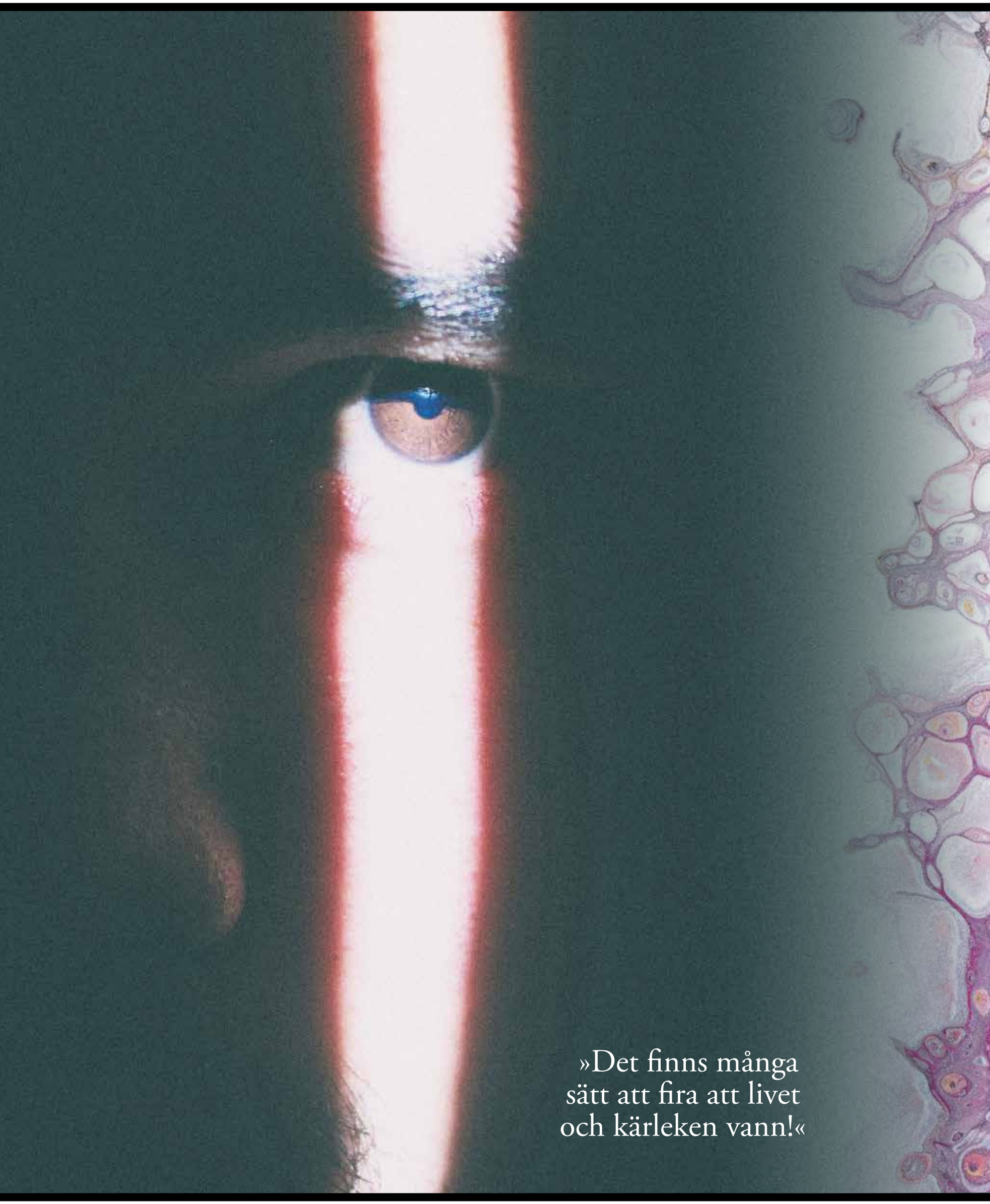

»Det finns många
sätt att fira att livet
och kärleken vann!«

Håll dig uppdaterad via svenskakyrkan.se/botkyrka

PÅSKEN
i Botkyrka

PALMSÖNDAG 28/3

Öppen kyrka
Botkyrka kyrka • 11.00–13.00

Öppen kyrka
Ljusets kyrka • 11.00–13.00

Öppen kyrka
Tullinge kyrka • 10.00–13.00

Öppen kyrka
Tumba kyrka • 16.00–18.00

Öppen kyrka
Ängskyrkan • 10.00–12.00

Enkel gudstjänst
Ängskyrkan • 11.00

MÅNDAG 29/3

Öppen kyrka
Tumba kyrka • 10.00–15.00

Passionsandakter med livemusik*
Tumba kyrka • 12.00, 13.00 och 14.00

TISDAG 30/3

Öppen kyrka
Tumba kyrka • 10.00–15.00

Passionsandakter med livemusik*
Tumba kyrka • 12.00, 13.00 och 14.00
Solist: Thomas Bodin, oboe

ONSDAG 31/3

Öppen kyrka
Ljusets kyrka • 18.00–20.00

Öppen kyrka
Tullinge kyrka • 17.00–19.00

Öppen kyrka
Tumba kyrka • 10.00–15.00

Passionsandakter med livemusik*
Tumba kyrka • 12.00, 13.00 och 14.00
Solist: Gabriela Thür, harpa

SKÄRTORSDAG 1/4

Skärtorsdagsvandring med andakt
Botkyrka kyrka • 17.30

Skärtorsdagsbön
Ljusets kyrka • 12.00

Öppen kyrka
Tullinge kyrka • 17.00–19.00

Öppen kyrka
Tumba kyrka • 15.00–19.00

Musikgudstjänst*
Tumba kyrka • 16.00, 17.00 och 18.00
Solister: Paulina Pfeiffer, sopran
Erika Sax, mezzosopran

LÅNGFREDAG 2/4

Öppen kyrka med korsandakt
Botkyrka kyrka • 11.00–13.00

Bön vid korset
Utomhus vid Klockargården • 2/4 17.00

Finskspråkig öppen kyrka
Ljusets kyrka • 11.00–13.00

Öppen kyrka
Tullinge kyrka • 10.00–13.00

Musikgudstjänst*
Tumba kyrka • 17.00
Solist: Anders Modigh, cello

Musikgudstjänst*
Ängskyrkan • 11.00
Solist: Anders Modigh, cello

PÅSKDAGEN 4/4

Digital påskdagsgudstjänst
På Facebook och vår hemsida, publiceras 10.00

Öppen kyrka med påskfirande
Botkyrka kyrka • 11.00–13.00

Öppen kyrka med påskfirande
Ljusets kyrka • 11.00–13.00

Öppen kyrka
Tullinge kyrka • 10.00–13.00

Öppen kyrka
Tumba kyrka • 16.00–18.00

Musikgudstjänst*
Tumba kyrka • 16.00 och 17.00
Solist: Karolina Blixt, mezzosopran

Musikgudstjänst*
Ängskyrkan • 11.00 och 12.00
Solist: Karolina Blixt, mezzosopran

ANNANDAG PÅSK 5/4

Emmausvandring till Botkyrka kyrka
Samling vid Ljusets kyrka • 10.00

**För att boka din plats till andakten/gudstjänsten, skriv upp dig på listorna i respektive kyrka Öppen kyrka. Listorna finns där från och med veckan före påsk.*

Med reservation för eventuella ändringar. Max åtta deltagare i taget vid våra öppna kyrkor och andra verksamheter.

Svenska kyrkan
BOTKYRKA FÖRSAMLING